

Innledning (musikken starter, [lenke til musikk](#)) :

Teksten du nå skal få høre, har som hensikt å gi deg et bredere syn på virkeligheten. Et innblikk i noe vi vanligvis ikke får kjenne på kroppen. Det er ikke meningen at teksten skal få deg til å miste motet eller gi deg dårlig samvittighet. Teksten skal derimot forsøke å gi deg en forståelse av hva som faktisk ligger bak tall og statistikk. For at du skal få mest mulig ut av denne teksten, må du være åpen for å se verden med nye øyne, og aktivt prøve å se for deg det jeg sier.

(Pause)

DEL 1 - Tallene

Tall

(pause)

Tall er en stor del av våre liv.

Vi bruker tall til å beskrive verden rundt oss.

Til å beskrive virkeligheten.

Noen tall er enklere å forholde seg til enn andre. Ti minutter, to øyne, fem fingre. Tall vi kan forklare.

Andre tall er så store at man mister oversikt.

Store, helt ubegripelige tall.

Trilliarder, trillioner, billiarder, billioner, milliarder, 50 millioner.

(pause)

50 millioner er et ganske stort tall.

Et nesten uvirkelig tall.

10 ganger så mange som bor i Norge.

50 millioner kilometer.

Det er avstanden fra jorda til Mars.

Et slikt tall er så stort at det er vanskelig å forholde seg til, og Mars blir bare langt, langt unna.

Tallet mister mening.

Og da skjules virkeligheten bak tallene.

(pause)

En milliard.

Vet du hvor mye en milliard *faktisk* er?

Kan du se for deg hvor mye du kan kjøpe for en milliard kroner?

Klarer du i det hele tatt å se for deg en milliard kroner?

Se for deg det enorme tårnet med tusenlapper.

Ett tusen tusenlapper, tusen ganger.

(pause)

GRATULERER!

Du vant nettopp førstepremien i Lotto!

Premien er 10 000 kr i minuttet.

Tenk deg det! 10 000 kr, i minuttet.

Bare etter et minutt har du råd til å kjøpe en iPhone 13.

Klarer du å vente i ti minutter, har du 100 000 kr.

Hundretusen er nok penger til å reise jorda rundt i et halvt år.

Alt inkludert! Livet ditt hadde blitt snudd på hodet etter bare 10 minutter.

Etter en time hadde du hatt 600 000 kroner.

Det er nok til å kjøpe en helt ny bil.

Kanskje det er like mye som en av foreldrene dine tjener i løpet av et helt år?

Kanskje er det mer?

(pause)

Men du?

Vet du hvor mye penger du hadde hatt etter en dag?

Etter to dager?

Hva med syv?

(liten pause)

Etter en uke hadde du hatt 100 millioner kroner.

Det er kanskje mer enn begge foreldrene dine kommer til å tjene til sammen, i løpet av hele livet.

Vet du hvor lang tid det ville ta før du hadde hatt 1 milliard kroner?

Om du får 10 000 kroner hvert minutt,

24 timer i døgnet,

dag inn og dag ut

- da ville det tatt deg 2 måneder og 10 dager å få en milliard kroner.

Husker du hvor mye du hadde hatt etter en time?

(lang pause)

Det er ikke bare penger som regnes i milliarder. Det finnes også milliarder av mennesker. Milliarder av pustende, tenkende, levende mennesker.

Se for deg det mennesket som du elsker høyest og verdsetter mest av alle du kjenner. Tenk på hvor fantastisk dette mennesket er, og alle de unike egenskapene akkurat dette mennesket har.

Ta fram alle de gode stundene og minnene du har med dette mennesket.

Klarer du å se det for deg?

Behold disse følelsene, og se for deg litt flere mennesker.

Se for deg de viktigste menneskene i livet ditt. Venner og familie. Tenk på alle minnene som du har skapt sammen med disse menneskene.

Ser du det for deg?

Forsterk alle lydene, alle fargene og gå litt nærmere. Kjenner du varmen og tryggheten som skyller mot deg?

Ta vare på minnene du ser for deg nå, og all den gleden du deler med dine nærmeste.

Prøv å se for deg alle menneskene som utgjør din verden. Vennene dine, familien din, læreren din, naboene, bussjåføren og alle de andre menneskene du møter i løpet av en dag.

Alle de menneskene utgjør din verden. Noen kjenner du bedre enn andre, noen liker du bedre enn andre, noen setter du større pris på enn andre. Disse menneskene utgjør likevel din verden. Føl all gleden, sorgen, kjærligheten og se for deg minnene. Hvordan hadde din hverdag sett ut, uten alle disse menneskene?

(pause)

Nå vil jeg at du skal se for deg 10 000 mennesker. Kan du huske å ha sett 10 000 mennesker på samme sted? Kanskje på en fotballkamp, eller en konsert? Se for deg hvor mange gode minner de 10 000 menneskene deler med sine nærmeste.

(liten pause)

Konsentrer deg nå.

Klarer du å se for deg 10 000 nye mennesker i minuttet?

Klarer du å se for deg 10 000 nye mennesker, hvert eneste minutt, 24 timer i døgnet i to måneder og ti dager?

Klarer du å se for deg én milliard mennesker?

(pause)

Tusen rekker med tusen mennesker, tusen ganger.

(pause)

I dag lever over 7,8 milliarder mennesker på jorden.

(pause)

I dag lever over 650 millioner mennesker i ekstrem fattigdom.

DEL 2 - Verdt mer enn en kule

Tall skjuler mange historier. Bak tallene finnes uendelig mange menneskers liv som blir påvirket av store og små hendelser. Dersom du ikke har gjort det enda, lukk øynene. Bruk et lite øyeblikk, pust dypt inn, rolig ut. Inn, ut.

(pause)

I Colombia lever det over 52 millioner mennesker. Det er ca. 10 ganger flere mennesker enn i Norge.

6,7 millioner mennesker er på flukt i Colombia.

Mange steder i Colombia går bare 53,7% av barna på skolen, særlig i distriktene.

En massaker er når minst tre eller flere mennesker drepes samtidig.

Fra 2020 til 2023 har det vært 333 massakrer med 1189 ofre.

1 av 3 afrocolombianere mellom 15 og 16 år går ikke på ungdomsskolen.

(pause)

Prøv å se for deg din egen hverdag.

Se for deg hvordan du lever ditt liv.

Hvordan påvirker andre mennesker ditt liv?

Føler du ofte på håpløshet?

Din hverdag hadde vært ganske annerledes om du var født og oppvokst i Colombia. Hverdagen din hadde vært preget av vold, frykt og våpen. Colombiansk ungdom har vokst opp i et samfunn hvor vold blir brukt som løsningen på konflikter. Etter 50 år med borgerkrig kom det en fredsavtale i 2016, som nesten ikke ble gjennomført. Etter pandemien sto colombiansk ungdom i en situasjon hvor de ikke følte de hadde noe å miste. På grunn av pandemien hadde ikke ungdommen gått på skolen på lenge og foreldrene hadde mistet store deler av inntekten sin. Det var kanskje akkurat derfor tusenvis av ungdommer stilte seg i frontlinja av de nasjonale streikene som foregikk i 2020 og i 2021.

Om du var født og oppvokst i Colombia hadde livet ditt vært ganske annerledes enn det er nå.

(pause)

Det er mandag, du våkner i senga di. Du orker ikke tanken på å stå opp. Ikke fordi det er mandag, men fordi livet er for overveldende. Førrige uke arrangerte ungdomsorganisasjonen du er en del av en fotballturnering. På vei hjem etter premieutdelingen ble du stoppet av tre gutter fra nabobygda. Alle tre hadde våpen, og ville ha deg med på et oppdrag. «Lettjente penger» sa de. Du kjenner dem litt, du vet at det de driver med ikke er legit og du har alltid vært redd for dem, men de virker også litt kule, så du takker ja til det oppdraget, særlig fordi du ikke har noe penger. Men du vet at dette ikke er bra, du blir bekymra. Hva har du sagt ja til nå?. Hva skal de andre i ungdomsorganisasjonen du er aktiv i si? Hva kommer foreldrene dine til å

gjøre hvis de finner ut at du jobber for dem? Alle i bygda du bor i vet hvem disse gutta er, de er farlige.

Altfor mange ungdom blir stoppet på denne måten og ofte tvangsrekrutteres de til kriminelle miljøer, væpnede grupper eller militæret. Forestill deg hvor tøft det kan være å vokse opp i slike omgivelser.

Det er fortsatt mandag og du MÅ på skolen, men du klarer ikke å slutte å tenke på hvordan du skal klare alt; være flink på skolen, være aktiv i din ungdomsorganisasjon, stille opp for familien som trenger penger fordi foreldrene dine mistet jobbene sine. Nå må du i tillegg bekymre deg for de tre gutta som sender deg på oppdrag og du vet det er for å gjøre ærender, blant annet selge kokain til andre ungdommer som er sårbare i bygda. Hvis du ikke gjør det de sier, kommer du til å bli truet, forfulgt etter i verste fall drept fordi du «vet for mye og gutta kan havne i trøbbel med politiet». Du husker hva en leder på ungdomshuset sa “vold og kriminalitet er aldri et alternativ”. Det er alltid trygt å prate med noen på ungdomshuset, det føles godt.

Du vil på skolen, men hva hjelper det? Det setter ikke mat på bordet og du er jo ikke trygg der lenger, gutta kan dukke opp der også. Frykten for ditt eget liv om du velger å gå ut døra, er lammende. Men du står opp, for det å bli liggende er ikke et alternativ, du vet du har det i deg. Du er sterk og tåler masse, du vet det. Du står opp, du går på skolen den dagen.

Skolehverdagen for deg i denne situasjonen er tøff. Ikke bare preges du av frykt, men du blir mobbet på skolen og lærerne diskriminerer deg på grunn av din hudfarge. Du er afrocolombianer og må tåle masse rasisme, overalt. På skolen, på gata, på bussen...alltid noen som behandler deg som søppel. Det er skikkelig urettferdig.

Idet du kommer til skolen står politiet utenfor og ser mistenksomt på deg. Du husker hva noen i ungdomsorganisasjonen din sa: «vold og kriminalitet er aldri et alternativ».

PAUSE (pust rolig inn, rolig ut)

Kan du huske en gang du var skikkelig redd? En gang du kjente hjertet banke ut av brystet, en klump samle seg i halsen og håret på armene dine reise seg?

Er det lenge siden du følte det sånn?

For mange unge colombianere er frykt en følelse de kjenner på altfor ofte. Ungdom i Colombia står midt i skuddlinja mellom ulike geriljabevegelser, kriminelle gjenger, paramilitære grupper, politiet og militæret. De står utrygt med en uforutsigbar fremtid foran seg. Håpløshet omringer dem, men i møte med frykt, stiller de seg i frontlinja. De demonstrerer for en skuddsikker framtid. De er aktive, motstandsdyktige og sterke, akkurat som deg.

(pause)

DEL 3 - Virkeligheten og fremtiden

Urettferdighet.

(pause)

Hva er det egentlig?

Vi har alle sagt det: det er urettferdig!

Men er virkeligheten vår urettferdig?

Kan man kreve rettferdighet her i verden?

(lang pause)

Ungdom i Colombia lever i en urettferdighet som de ikke har vært med på å skape, men som de er villige til å ofre livet sitt, for å kjempe seg ut av. De er redde, men i møte med frykt finner de håp.

Og det er urettferdig. Det er urettferdig at de må kjempe for trygghet, frihet og utdanning. At ungdom i Colombia er nødt til å ta til gatene for å kjempe for sine grunnleggende menneskerettigheter. Akkurat det er skikkelig urettferdig.

Ungdom er ungdom uansett. Det skal ikke ha noe å si hvor du er født, hvem du elsker, hvem du er eller hva du tror på. Ungdom fortjener frihet, og ungdom fortjener muligheter, uansett hvor de kommer fra.

(stor pause)

Den virkeligheten jeg har presentert for deg nå, kan være vanskelig å forstå. Likevel er det å anerkjenne virkeligheten og urettferdigheten det første skrittet mot handling. Det første skrittet mot en mer rettferdig verden.

(pause)

Ta deg litt tid. Pust rolig, og prøv å samle alle følelsene. En milliard kroner. En milliard mennesker.

(pause)

Urettferdighet.

(pause)

Det er ikke rettferdig at verden er et lotteri. Hvor bare noen av oss har vunnet. I dag eier 8 menn like mye som halvparten av verdens befolkning. Forskjellen mellom mennesker i verden har aldri vært større enn i dag.

(pause)

Forskjellene øker. De rike blir rikere og de fattige blir fattigere. Det føles håpløst, men er det virkelig det? Det er mange som forteller at du ikke kan gjøre noe med det, men kan du ikke det? Hvordan du velger å bruke din tid kan ha noe å si. Ikke bare for deg og de rundt deg, men for samfunnet du lever i. For hvordan fremtiden vil se ut.

Verden er i endring. Stadig flere mennesker får tilgang på grunnleggende rettigheter. Flere og flere steder i verden står mennesker opp mot urettferdighet.

Vi lever i endringenes tid. Det er nå det skjer, og hvem kan egentlig si hvordan verden ser ut i morgen? Ungdom er framtida. Det er vi som former framtida. Så tenk deg om. Hvordan vil du at verden skal bli og hva er du villig til å gjøre for at det skal bli sånn?

Det føles umulig, men det umulige tar bare litt lengre tid. Mennesker opp gjennom verdenshistorien har bevist dette, igjen og igjen. Men det krever at man har trua og at man engasjerer seg. At du bryr deg.

Hvert år velger rundt 80 000 elever i Norge å gi en dag av sin utdanning for å gi ungdom i andre deler av verden samme mulighet som du og jeg har.

(pause)

Dette valget tar de på grunnlag av forståelse, respekt og ikke minst solidaritet. Operasjon dagsverk er en mulighet. Det er en mulighet for ungdom over hele Norge til å skape en mer rettferdig verden. Vi kan ikke gjøre verden rettferdig ved kun å jobbe på OD-dagen. Derfor er Operasjon dagsverk langt mer enn det. Det handler ikke om millionene som jobbes inn hvert år. Hvis målet er en rettferdig verden, så vil pengestøtte ALDRI være nok. Rettferdighet skapes ikke av penger, men av valgene vi tar basert på de holdningene vi har.

(pause)

Operasjon dagsverk handler om ungdom. Det handler om oss. Det er snart vi som styrer verden. Hvilken virkelighet vil du skape? Hvilke holdninger preger valgene du tar?

Å jobbe på OD-dagen er en måte du kan engasjere deg på, et første skritt på veien. Det er en måte å vise at vi, ungdom, ikke finner oss i at verden er urettferdig.

Hvem vet hva vi kan få til hvis vi tar valg basert på gode holdninger når vi tar over verden? Hvis vi gjør alt litt mer gjennomtenkt, litt bedre og litt mer reflektert enn de før oss. Da kan vi få til hva som helst!

(pause)

Å være ungdom handler om å være fri. Om å være trygg til å bli og å være den du er. Det er ingen enkel oppgave. Det er ikke lett å mene, tro, elske og kjempe for seg selv. Verden er ikke et trygt sted å være seg selv. Man risikerer å ikke bli akseptert. Noen risikerer mer enn andre. For ungdom i Colombia kan dette bety å risikere livet. For oss kan det bety at det er vanskelig å passe inn. Men man kan ikke la frykten overgå håpet.

Du fortjener å være fri og du fortjener å være trygg. Uansett hvor du er født.

(pause)

For vi er alle like mye verdt. Og frihet er en forutsetning for et lykkelig liv. For etter håpløsheten, så kommer håpet.